ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ مەن ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدى ٴبىر تۇتاس جوسپارلايىق

ەگىس ۋاقتىن كەشىكتىرمەي ٴوندىرىستى يگەرىپ، قيىنشىلىقتاردى شەشىپ، ونىمگە كەپىلدىك ەتتى

☐ انار بولات \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى ليۋ ي

رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرى اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسى مەن ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدىڭ ٴتۇرلى قىزمەتتەرىن ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتىپ، باعىتتامالى شارا قولدانىپ اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسىنىڭ ٴار قايسى بۋىندارىنداعى بوگەتتەردى اشىپ، شارۋالاردىڭ ٴوندىرۋ، ساتۋ سياقتى بۋىندارداعى ٴدوپ كەلگەن قيىنشىلىقتارىن، ماسەلەلەرىن شەشۋىنە كومەكتەسىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ، قامداۋ تىزبەگىنىڭ حاۋىپسىزدىگىن، ورنىقتىلىعىن، ىركىلىسسىزدىگىن ساقتاپ، تۇرعىنداردى "استىق"، "كوجە قاتىق" ونىمدەرىمەن جەتكىلىكتى قامداۋدى بار كۇشپەن قامتاماسىز ەتىپ، شارۋالاردىڭ تۇتاس جىلدىق ٴونىمىنىڭ قولىنا تيۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

اتىزداردى ۋاقىتىندا باپتاپ، دۇمبە ٴبيدايدى قىستان امان وتكىزۋگە مۇمكىندىك جاسادى

استىق حاۋىپسىزدىگىندە كىشكەنە ٴىس جوق. بيىل بوكەل رايون كۇزگى استىقتان قۋانىشپەن مول ٴونىم الدى، استىق ٴوندىرۋ قابىلەتى ورنىقتى قادامەن جوعارىلادى. ەگىس ۋاقىتى ادامدى كۇتىپ تۇرمايدى، مول ونىمنەن كەيىن، جەر ـ جەردەگى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى ەگىس ۋاقىتىن مىقتاپ يگەرىپ، دۇمبە ٴبيداي ەگۋ جانە اتىزداردى باپتاۋ قىزمەتىن جاپپاي ىلگەرىلەتىپ، كەلەر جىلى استىقتان تاعى دا مول ٴونىم الۋدىڭ نەگىزىن بەكەمدەدى.

تاياۋ مەزگىلدە، اقسۋ ايماعىندا دۇمبە ٴبيداي جاقسى ٴوسىپ، جەرگىلىكتى ورىن شارۋالاردى اتىز باپتاۋدىڭ ٴتۇرلى جۇمىستارىن دەر كەزىندە ٴونىمدى ورىستەتۋگە ۇيىمداستىرىپ، قىستا سۋارۋعا قاتىستى سۋ ىستەتۋ جوسپارىن عىلىمي جاساپ، دۇمبە ٴبيدايدى سۋارۋعا الدىمەن كەپىلدىك ەتىپ، سۋمەن قۋانارلاندىرۋدى، قۋانارلاندىرۋ ارقىلى ٴوسۋىن جەدەلدەتۋدى ورىنداپ، دۇمبە ٴبيدايدىڭ تەگىس وركەن جايۋىن، جاقسى ٴوسۋىن جۇزەگە اسىردى.

"دۇمبە ٴبيدايدىڭ قىستان ٴوتۋ الدىنداعى عىلىمي باپتالۋى ٴبىر جىلدىق تۇسىمگە قاتىستى، ٴبىز تەحنيكتەردىڭ كومەگىندە عىلىمي سۋارىپ، تىڭايتقىش بەردىك، دۇمبە ٴبيدايدىڭ كوكتەۋى ەرەكشە جاقسى"، ـ دەدى كەلپىن اۋدانى گەزىلىك قالاشىعى ۇستىڭگى قاشارىق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى پارۋق شۇكۇر، ـ وزىق ەگۋ ـ باپتاۋ تەحنيكاسىنىڭ ارقاسىندا، كەلەر جىلى استىقتان تاعى دا مول ٴونىم الۋعا كەپىلدىك ەتۋگە سەنىمىمىز بار.

بيىل رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى اۋىل شارۋاشىلىق، اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى دۇمبە ٴبيداي تۇقىمى سياقتى اۋىل شارۋاشىلىق ماتەريالدارى مەن ەگىس ماشينالارىن ورنالاستىرۋدى، دايىنداۋدى ەرتە تياناقتاندىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىن تەكسەرۋدى، رەمونتتاۋدى ۋاقىتىندا ىستەۋگە جەتەكشىلىك ەتىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ماشينالارىن ٴوڭىر اتتاپ جۇمىس ىستەۋگە تارتىپپەن ۇيىمداستىرىپ، دۇمبە ٴبيداي ەگۋدىڭ ٴساتتى ورىندالۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. ەگىنشىلىك ورنالاسىمىنان قاراعاندا، سولتۇستىك شينجياڭ ٴوڭىرى نەگىزگى ەگىس اتىزدارىن ٴبيداي وندىرىسىنە الدىمەن پايدالانۋعا ٴتۇيىندى تۇردە كەپىلدىك ەتىپ، ەگىنشىلىك قۇرىلىمىن ىشكەرىلەي رەتتەپ ساپالاندىرعان، وڭتۇستىك شينجياڭ ٴوڭىرى جەمىس ورمانى مەن استىق ٴوندىرىسىن ىشكەرىلەي ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ٴبيدايدى مۇمكىندىگىنشە بوس جەرگە جانە جوعارى ونىمدى ەگىنجايلارعا ەگىپ، استىق ٴوندىرىسىنىڭ تۇتاس بارىسىن ولشەمدەندىرۋ، ماشينالاستىرۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتقان.

سونىمەن بىرگە، اۆتونوميالى رايونداعى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق مەڭگەرمەسى «2023 ـ جىلعى دۇمبە ٴبيداي ەگۋ جانە قىسقى باپتاۋ تەحنيكاسىنىڭ ماڭىزدى تۇيىندەرىن» دەر كەزىندە جاساپ، باسىپ تاراتىپ، دۇمبە ٴبيداي ەگۋ شەشۋشى تەحنيكاسىنىڭ قولدانىلۋىن ارناعا ٴتۇسىرىپ، قىزمەتكەرلەردى ٴوندىرىستىڭ الدىڭعى شەبىنە تاڭداپ جىبەرىپ، جەر ـ جەردەگى اۋىل شارۋاشىلىعى تەحنيكتەرىمەن بىرگە وزىق قولدانىلمالى تەحنيكانى شارۋالاردىڭ قولىنا جەتكىزىپ، قىسقى ەگىس قىزمەتىندەگى قيىنشىلىقتاردى، تالاپ ـ تىلەكتەردى ساي كەستىرىپ شەشتى.

جەر ـ جەردىڭ، تاراۋلاردىڭ بىرگە قۇلشىنۋىندا، بيىل تۇتاس رايونداعى دۇمبە ٴبيدايدى قىستا سۋارۋعا ىستەتىلەتىن سۋمەن قامتاماسىز ەتۋ جەتكىلىكتى بولىپ، ەگۋ مەزگىلى بىلتىرعىدان 3 تە 5 كۇن ەرتە بولدى، جالپى تۇقىم سەبۋ قارقىنى بىلتىرعى سول ۋاقىتتاعىدان تەز بولدى، ونىڭ ۇستىنە، باسىم كوپ ساندىسى تۇقىم سەبۋگە ۇيلەسىمدى مەزگىلدە ەگىلىپ، ۇيلەسىمدى مەزگىلدە ەرتە ەگۋ جۇزەگە اسىرىلىپ، مايسانىڭ كوكتەۋى بىلتىرعىدان كورنەكتى جاقساردى. قازىر رايونىمىز 2023 ـ جىلعى دۇمبە ٴبيداي ەگۋ مىندەتىن نورمادان ارتىق ورىندادى، بوكەل رايون بويىنشا (جەرگىلىكتى ورىن) 12 ميلليون مۋدان استام جەرگە دۇمبە ٴبيداي ەگىلىپ، ەرتە ەگىلگەن دۇمبە ٴبيداي 1 — 4 تۇپتەنىپ، بوكەل رايونداعى دۇمبە ٴبيداي قىستان ٴوتۋ مەزگىلىنە ٴساتتى ٴوتتى.

ٴوندىرۋدى، ساتۋدى ۋاقىتىندا ىستەپ، ماڭىزدى اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىمەن قامداۋدىڭ جەتكىلىكتى بولۋىن قامتاماسىز ەتتى

تاياۋدا ەگىس ۋاقتىن كەشىكتىرمەي اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسىنىڭ تارتىپپەن جۇرگىزىلۋىن ىلگەرىلەتۋمەن بىرگە، زاپاس بوكەل رايوننىڭ جەر ـ جەرى، تاراۋلارى تۇرمىستىق قاجەتتى بۇيىمداردى ٴوندىرۋدى، زاپاس ساقتاۋدى جانە تاسۋدى كۇش سالا ۋاقىتىندا ىستەپ، بۇقارانى "كوجە قاتىقپەن"، "استىقپەن" قامداۋدىڭ جەتكىلىكتى، پارمەندى بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

قىس ماۋسىمى رايونىمىزداعى كوكونىس وندىرىسىمەن قامداۋدى قامتاماسىز ەتۋ قىزمەتىنىڭ قيىن ٴتۇيىنى. بيىل بوكەل رايونداعى ٴار دارەجەلى اۋىل شارۋاشىلىق، اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى ٴونىمدى شارا قولدانىپ، "كوجە قاتىقپەن" قامداۋدى قامتاماسىز ەتۋ قۋاتىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، اتىزداعى كوكونىستى سۋمەن، تىڭايتقىشپەن باپتاۋدى جانە دەرت ـ دەربەزدەن، زياندى جاندىكتەردەن ساقتانۋدى، سونداي ـ اق ونى جويۋدى ۋاقىتىندا يگەرىپ، ٴوندىرۋدى، ساتۋدى ۇشتاستىرۋدى كۇشەيتىپ، ٴتۇرلى كوكونىستى دەر كەزىندە جيناپ الىپ بازارعا شىعارۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

تاياۋ مەزگىلدە، ونسۋ اۋدانىندا ٴبايسايى، ٴسابىز سياقتى كوكونىستىڭ جينالاتىن مەزگىلى كەلدى، جەرگىلىكتى ورىن اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ بايلانىس تۇعىرىن ورناتۋ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى ينفورماتسيالارىن جاريالاۋ تۇعىرىن قۇرۋ، اۋىل شارۋاشىلىعىنا قاتىستى تالاپ ـ تىلەكتەرى ٴبىر جاقتى ەتۋ قىزمەت مەحانيزمىن اقاۋسىزداندىرۋ سياقتى شارالاردى قولدانىپ، شارۋا بۇقاراسىنىڭ قيىنشىلىعىن شەشتى.

"ىندەتتىڭ ىقپالىنا ۇشىراعاندىقتان، بيىل ٴسابىزدى جيناۋدا، ساتۋدا ٴبىراز قيىنشىلىققا جولىقتىق، ٴبىر ٴتاۋىرى كوپتەگەن تاراۋ بىزگە كومەكتەستى"، ـ دەدى ونسۋ اۋدانى توقۋلا اۋىلى سيۋان قىستاعىنىڭ تۇرعىنى جۇ نيانبين، ـ قازىر قىستاعىمىز ەگىنشىلىك وتباسىلارىن اتىزعا بارىپ جۇمىس ىستەۋگە دەر كەزىندە ۇيىمداستىرىپ، ٴسابىزدى جيناپ بولدى. اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى كوپشىلىكتىڭ ساتۋ تاپسىرىسىن تابۋىنا دا كومەكتەسىپ، ونىمدەرىمىز اقسۋ قالاسى، شايار اۋدانى سياقتى جەرلەرگە ساتىلدى.

قىس ماۋسىمىندا كوكونىسپەن قامداۋدىڭ ۇزىلمەۋىنە، ساتىلماي قالماۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ ٴۇشىن، بيىل جىل باسىنان بەرى رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى ٴونىمدى شارا قولدانىپ، اتىزداعى كوكونىستى سۋمەن، تىڭايتقىشپەن باپتاۋدى جانە دەرت ـ دەربەزدەن، زياندى جاندىكتەردەن ساقتانۋدى، سونداي ـ اق ونى جويۋدى ۋاقىتىندا يگەرىپ، ٴوندىرۋ مەن ساتۋدى ۇشتاستىرۋدى كۇشەيتىپ، ٴتۇرلى كوكونىستى دەر كەزىندە جيناپ الىپ، بازارعا شىعارۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. كۇز ماۋسىمىندا اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسى بارىسىندا، جەر ـ جەر ۋاقىتتى ۇتىپ، قايتالاي كوكونىس ەگۋدەگى تەرەزەلىك شەكتى مەرزىمنەن پايدالانىپ، ٴبيداي ورىپ الىنعان اتىزداردان اۋلاداعى بوس جەرلەردەن تولىق، ۋاقىتىندا پايدالاندى، شارۋالاردى بايسايى، شامعۇر سياقتى قىستا ساقتالاتىن كوكونىستى ەگۋگە بەلسەنە جەتەكتەپ، قىس جانە كوكتەمدە كوكونىسپەن ٴوزىن ـ ٴوزى قامداۋ قابىلەتىن جوعارىلاتتى، كاسىپتىك تەحنيكتەر ٴوندىرىستىڭ الدىڭعى شەبىنە بارىپ، تەحنيكالىق قىزمەت وتەپ، شارۋالاردىڭ كوكونىس ەگۋ وندىرىسىندە كەزدەسكەن ٴىس جۇزىندىك ماسەلەلەرىن شەشۋىنە كومەكتەسىپ، كوكونىستەن ورنىقتى ٴونىم الۋعا، ٴونىمىن ارتتىرۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

بيىل تۇتاس رايوندا بايسايى، ٴسابىز، شامعۇر سياقتى قىستا ساقتالاتىن كوكونىستىڭ ەگىلگەن اۋدانى ٴبىر ميلليون 55 مىڭ مۋعا جەتتى، ٴونىم مولشەرى 3 ميلليون 240 مىڭ توننا بولىپ، وتكەن جىلمەن سالىستىرعاندا 340 مىڭ توننا ارتتى. قازىر تۇتاس شينجياڭ بويىنشا 100 مىڭنان استام كۇن نۇرى جىلىجايىندا قۇرىلعىلى كوكونىس ٴوندىرىسى جۇرگىزىلەدى، كۇز، قىس ماۋسىمدارىندا قۇرىلعىلى كوكونىستىڭ ەگىس اۋدانى مولشەرمەن 166 مىڭ مۋعا، مەجەمەن ٴونىم مولشەرى 453 مىڭ 800 تونناعا جەتىپ، جەكە ـ جەكە وتكەن جىلعى سول ۋاقىتپەن سالىستىرعاندا 15 مىڭ مۋ، 31 مىڭ توننا ارتادى. جالپى جاقتان الىپ قاراعاندا، شينجياڭنىڭ قازىرگى بار قىستا ساقتالاتىن كوكونىستىڭ زاپاس مولشەرى مەن قۇرىلعىلى كوكونىس ٴوندىرىس جالپى مولشەرى تۇتاس رايوننىڭ بيىلعى قىس پەن كەلەر جىلعى كوكتەمدەگى كوكونىس بازارىنىڭ سۇرانىسىن قاناعاتتاندىرا الادى.

سونىمەن بىرگە، اۆتونوميالى رايونداعى استىق جانە زاتتىق ماتەريالداردى زاپاس ساقتاۋ مەكەمەسى شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۋ بويىنشا مانەرلەۋ كاسىپورىننان 150ىنە تۇيىننەن تۇيىنگە جەتەكشىلىك ەتىپ، كاسىپورىننىڭ اڭىس ەتكەن قيىنشىلىقتارىنا، تالاپ ـ تىلەكتەرىنە قاراتا، كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ ٴتىزىمىن دايىنداپ، دەرەۋ سايكەستىرىپ شەشىم ەتتى. قاتىستى تاراۋلارمەن سايكەسىپ استىق، ماي تاسىمالداۋ جاسىل ارناسىن ورناتىپ، استىق، ماي جەتكىزۋدىڭ ىركىلىسسىز بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. كەزەكتە، تۇتاس رايوننىڭ استىق، ماي بازارى ورنىقتىلىقتى ساقتاۋدا، تۇتاس رايوننىڭ نەگىزگى ىشەر استىعى ٴبيدايدىڭ ۇكىمەتتىك زاپاسى مەن تاۋار قامباسىنداعى قورى تۇتاس رايوننىڭ 18 ايدان استام ىشەر استىق تۇتىنۋىن قاناعاتتاندىرا الادى. جەرگىلىكتى ۇكىمەتتىڭ وڭدەۋلى استىق، ماي زاپاسىنىڭ ٴىس جۇزىندىك قامباداعى ساقتالۋى جەتكىلىكتى بولىپ، قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ 15 كۇننەن جوعارى بازار قامداۋىن قاناعاتتاندىرا الادى.

قيىنشىلىق قىسپاعىنان قۇتىلدىرۋدى ۋاقىتىندا ىستەپ، تۇتاس جىلدىق ٴونىمنىڭ قولعا كەلۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى

ٴىسىنارا اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىس تيجارات تۇلعالارىندا ىندەتتىڭ ىقپالى سەبەبىنەن اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن تاسىمالداۋ، ساتۋ قيىن بولۋ سياقتى ماسەلەلەر جارىققا شىقتى، ٴار دارەجەلى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى ەگىنشى بۇقارانىڭ قيىنشىلىق، تالاپ ـ تىلەكتەرىنە ٴجىتى نازار اۋدارىپ، قاتىستى تاراۋلارمەن بىرگە ىندەتتىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن جيناۋ، تاسىمالداۋ سياقتى بۋىندارعا جاساعان ٴتيىمسىز ىقپالىن جەڭىپ، ەگىس ۋاقتىن كەشىكتىرمەي جەدەل جيناپ، قالىڭ ەگىنشى بۇقارانىڭ تۇتاس جىلدىق ٴونىمدى قولعا كەلتىرۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

بيىل كورلا قالاسىنداعى شينجياڭ جىڭيۋان ٴسۇت شارۋاشىلىعىن دامىتۋ شەكتى سەرىكتەستىگى ەگىس جۇمىسىن ىستەپ باسقارعان جىلجايداعى پاميدوردى ساتۋ قيىن بولۋداي ماسەلەگە جولىعىپ، كوتەرمەگە العان وتباسىلاردىڭ تيجاراتى حاۋىپ ـ قاتەرگە ٴدوپ كەلگەندە، كاسىپورىن قيىنشىلىقتى دەر كەزىندە قاراستى جەردەگى قاتىستى تاراۋلارعا اڭىس ەتىپ، دەر كەزىندە كومەككە يە بولدى.

"قاتىستى تاراۋلار دەر كەزىندە كاسىپورىنعا اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن تاسىمالداۋ جول حاتىن ٴبىتىرىپ بەرىپ، ينتەرنەتتە ساتۋ تۇعىرىن ەنگىزىپ، ساتىپ الاتىن ونىمدەرىمەن ٴتۇيىستىرىپ، وتباسى ــ اتىز باسى ــ مانەرلەۋ، قامبادا ساقتاۋ كاسىپورنى جابىق اينالىمدى قاتىناستى اتقارىپ، ساتىپ الۋ، ساقتاۋ، تاسىمالداۋ بۋىندارىنىڭ تۇتاس بارىستا ىركىلىسسىز بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى"، ـ دەدى شينجياڭ جىڭيۋان ٴسۇت شارۋاشىلىعىن دامىتۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس ديرەكتورى دۋ حايتاۋ، ـ قازىر كاسىپورنىمىزدىڭ ساتۋ تاپسىرىسى قامتاماسىز ەتىلىپ، ساتىلماي قالعان پاميدور ٴساتتى ساتىلىپ، كوتەرمەگە العان ەگىنشىلىك وتباسىلاردىڭ ەگىنشىلىك تابىسى قامتاماسىز ەتىلدى.

تاياۋدا رايونىمىزداعى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى تولعالىق جاۋاپكەرشىلىكتى ناقتىلاندىرىپ، ۋيشين الەۋمەتتىك ٴنومىرىن اشۋ، ىستىق لينيالى تەلەفوندى جاريالاۋ سياقتى تاسىلدەر ارقىلى اۋىل شارۋاشىلىعىنا ساياتىن ماسەلەلەردى بايقاۋ ارناسىن كەمەلدەندىردى. اۆتونوميالى رايونداعى پارتكوم اۋىل ـ قىستاق قىزمەتى باسشىلىق گرۋپپاسى كەڭسەسى جانە اۆتونوميالى رايونداعى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق مەڭگەرمەسى، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ مەكەمەسى كاسىپ تىرەكتىلەرىنەن 140 نەشە كادردى شىعارىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ مەن اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق، شارۋالار جانە اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ٴتۇيىندى قىزمەتتەرىن ٴبىر تۇتاس جوسپارلاۋعا جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسىنان 12ـسىن قۇرىپ، 14 ايماق، وبلىس قالاعا ٴبولىنىپ بارىپ، ناقتى ورىندا جەتەكشىلىك ەتىپ، شارۋالاردىڭ قيىنشىلىعىن شەشۋگە كومەكتەستى. جەر ـ جەر ىندەت كەزىندە ٴتۇبىردى بەكەمدەپ، مەجەنى ورنىقتىراتىن قيىنشىلىق قىسپاعىنان قۇتىلدىرۋ، قيىنشىلىقتى شەشۋ، كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ مەحانيزمىن بەلسەنە كەمەلدەندىرىپ، ۇستىنەن وڭاۋ مەن تۇبىرىنەن وڭاۋدى كوزدەپ، قاتىستى سالالاردىڭ ٴتۇزىم مەحانيزمىن جانە شارالارىن، ادىستەرىن اقاۋسىزداندىرىپ، كەمەلدەندىرىپ، ارناۋلى كولىكپەن الىپ كەلۋ ـ اپارۋ، جاناسپاي جۇمىس ىستەۋ سياقتى تاسىلدەردەن پايدالانىپ، جيناۋشى جۇمىسشىلاردىڭ، شوفەرلاردىڭ، تەحنيكتەردىڭ دەر كەزىندە جۇمىس ورنىنا كەلۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىس ماشينالارىن سەپتەۋ، جۇمىسشى ىستەتۋ سۇرانىسى، زات اينالىمى، تاسىمال سياقتى تالاپ ـ تىلەكتەردى ونان ارى قامتاماسىز ەتتى.

12 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنىنە دەيىن 12 جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسى جالپى 3594 ماسەلەنى اداقتاپ جيناپ، جالپى 3514 ماسەلەنى ٴبىر جاقتى ەتتى، بۇل اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسى، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ساتۋ، اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ ٴتۇيىندى قىزمەتتەرى سياقتى ٴبىرتالاي سالانى قامتيدى. كەلەسى قادامدا رايونىمىزداعى ٴار دارەجەلى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى اۋىل شارۋاشىلىعىنا ساياتىن ماسەلەلەردى بايقاۋ ارناسىن ىركىلىسسىزدەندىرىپ، رايون، ايماق، اۋدان، بيڭتۋان، جەرگىلىكتى ورىن سايكەسە وتىرىپ بىرلەسىپ قيمىلداۋ مەحانيزمىن ورناتىپ، جەر ـ جەردى شارۋالاردىڭ قيىنشىلىعىن، تالاپ ـ تىلەكتەرىن تياناقتاندىرۋ جاعدايىن ٴجىتى قاداعالاپ، ونى بىتىرۋگە قۋزاپ، ونىمدىلىگىن سۇراستىرۋدى دەر كەزىندە قاداعالاپ، بارلىق ماسەلەنى ٴتىزىم بويىنشا باسقارۋدى، بىتكەندەرىن جويىپ وتىرۋدى، بىتىرۋگە قۋزاۋدى اتقارىپ، بارلىق ىسكە جاۋاپ بەرۋگە، بارلىق جۇمىسقا ٴۇن قاتۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسىنىڭ ورنىقتى، ٴتارتىپتى بولۋىنا، ونىممەن قامداۋدىڭ جەتكىلىكتى بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتەدى.

جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ۆاكسيناسىنىڭ يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا 2 ـ ۋكولىن ەگۋ باستالدى

مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بىرلەسىپ ساقتانۋ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋ مەحانيزمى جالپىلىق گرۋپپاسى اتقارۋ جوباسىن باسىپ تاراتتى

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 12 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى. مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بىرلەسىپ ساقتانۋ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋ مەحانيزمى جالپىلىق گرۋپپاسى 12 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى «جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ۆاكسيناسىنىڭ يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا 2 ـ ۋكولىن ەگۋدى اتقارۋ جوباسىن باسىپ تاراتۋ جونىندەگى حابارلاندىرۋدى» جاريالاپ، قازىرگى كەزەڭدە يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا 1 ـ ۋكولىن ەكتىرۋ نەگىزىندە، جۇقپالاۋ حاۋىپ ـ قاتەرى جوعارى ادامدار شوعىرى، 60 جاستان اسقان قارتتار شوعىرى، ٴبىرشاما اۋىر نەگىزدىك اۋرۋى بار ادامدار شوعىرى جانە يممۋنيتەت قۋاتى ٴالسىز ادامدار شوعىرى اراسىندا يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا 2 ـ ۋكول ەكتىرۋدى ورتاعا قويدى. يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا 2 ـ ۋكول مەن يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا 1 ـ ۋكولدىڭ ۋاقىت ارالىعى 6 ايدان جوعارى بولۋى كەرەك.

اتقارۋ جوباسىندا نەگىزدەلگەندە، قوسىمشا شارتپەن بەكىتىلىپ بازارعا شىققان نەمەسە شۇعىل جاعدايدا پايدالانىلاتىن بارلىق ۆاكسينانى يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا 2 ـ ۋكول رەتىندە پايدالانۋعا بولادى. يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا تىزبەكتى ۆاكسينا ەگۋ الدىمەن ويلاستىرىلادى نەمەسە ميكرون شتامى قامتىلعان، نەمەسە ميكرون شتامىنا ٴبىرشاما جاقسى ايقاسپالى يممۋنيتەتتىككە يە ۆاكسيناعا يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا 2 ـ ۋكولدى ەگۋدىڭ قاتىستى قۇراماسى تومەندەگىدەي:

3 اكتيۆسىزدەندىرىلگەن ۆاكسينا + 1 كاڭشينو بۇلشىق ەتتەن قويىلاتىن قايتا قۇراۋشى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ۆاكسيناسى (5 تيپتى ۇيقى بەزى ۆيرۋسى دانەكەرى)؛

3 اكتيۆسىزدەندىرىلگەن ۆاكسينا + 1 جيفيلۋڭ كما قايتا قۇراۋشى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ۆاكسيناسى (CHO كلەتكا)؛

3 اكتيۆسىزدەندىرىلگەن ۆاكسينا + 1 كاڭشينو سىمىرۋگە پايدالانىلاتىن قايتا قۇراۋشى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ۆاكسيناسى (5 تيپتى ۇيقى بەزى ۆيرۋسى دانەكەرى)؛

3 اكتيۆسىزدەندىرىلگەن ۆاكسينا + 1 جۋحاي ليجۋ قايتا قۇراۋشى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس كرىكپەلى بەلوك ۆاكسيناسى (CHO كلەتكا)؛

2 كاڭشينو بۇلشىق ەتتەن قويىلاتىن ۇيقى بەزى ۆيرۋسى دانەكەرى ۆاكسيناسى + 1 كاڭشينو سىمىرۋگە پايدالانىلاتىن قايتا قۇراۋشى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ۆاكسيناسى (5 تيپتى ۇيقى بەزى ۆيرۋسى دانەكەرى)؛

3 اكتيۆسىزدەندىرىلگەن ۆاكسينا + 1 چيڭدۋ ۋەيسكى قايتا قۇراۋشى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ۆاكسيناسى (sf9 كلەتكا)؛

3 اكتيۆسىزدەندىرىلگەن ۆاكسينا + 1 بەيجيڭ ۋانتاي مۇرىنعا بۇركىلەتىن تىرالمالى تۇماۋ ۆيرۋسى دانەكەرى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس ۆاكسيناسى؛

3 اكتيۆسىزدەندىرىلگەن ۆاكسينا + 1 ججياڭ سانيەساۋ قايتا قۇراۋشى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس بەلوك تەكتەس بىرلىك ۆاكسيناسى (CHO كلەتكا)؛

3 اكتيۆسىزدەندىرىلگەن ۆاكسينا + 1 شىنجوۋ كلەتكا قايتا قۇراۋشى جاڭا تيپتى ايدارشا ۆيرۋس 2 ۆالەنتتى S ۇشپوليمەر بەلوك ۆاكسيناسى.

اتقارۋ جوباسىندا ۆاكسينا ەگۋ حاۋىپسىزدىگىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋ تالاپ ەتىلدى. جەر ـ جەر ۆاكسينا ەگۋ حاۋىپسىزدىگىن ماڭداي الدى ورىنعا قويىپ، قاتاڭ تۇردە «ساقتىق ۆاكسينا ەگۋ قىزمەتى ولشەمى» تالاپتارى بويىنشا ۆاكسينا ەگۋدى اتقارۋدى ولشەمدى ۇيىمداستىرۋ كەرەك. جەر ـ جەردىڭ دەنساۋلىق ساقتاۋ ـ سالاماتتىق تاراۋلارى 2 ـ دارەجەدەن جوعارى كەشەندى شيپاحانالاردىڭ شۇعىل ەمدەۋ، قۇتقارۋ قىزمەتكەرلەرى ۆاكسينا ەگۋ ورنىندا تۇرىپ ىستەۋدى قامتاماسىز ەتۋ، شۇعىل قۇتقارۋ جابدىقتارى مەن دارىلەرى بولۋ، 120 جەدەل قۇتقارۋ ماشيناسى جۇمىس باسىندا كەزەكشىلىك وتەۋ، 2 ـ دارەجەدەن جوعارى كەشەندى شيپاحانانىڭ قۇتقارۋ ـ ەمدەۋ جاسىل ارناسى بولۋ سىندى "4 بولۋ" تالابىن تياناقتاندىرىپ، ۆاكسينا ەگۋ حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋى كەرەك. ەگۋشى ورىندار يممۋنيتەتتى كۇشەيتۋ بويىنشا ۆاكسينا ەگۋ ينفورماتسياسىن تىزىمدەۋ جانە ۆاكسينانىڭ اعىلۋ بەتالىسىن باسقارۋدى ۋاقىتىندا ىستەپ، يممۋنيتەتتەۋ جوسپارى ينفورماتسيا جۇيەسى مەن ساقتىق ۆاكسينا ەگۋ كۋالىگىندەگى ۆاكسينا ەگۋ دەستەلىگىنىڭ قاتىستى مازمۇندارىن دەر كەزىندە، دۇرىس جاڭالاۋى كەرەك.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ورتاشا كىرىستەگى قاۋىمنىڭ كولەمى كورنەكتى كەڭەيىپ، نەگىزگى الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ بىركەلكىلەنىپ، قالا، اۋىل ٴوڭىرىنىڭ دامۋىنداعى پارىق جانە تۇرعىنداردىڭ تۇرمىس دەڭگەيىندەگى پارىق كورنەكتى ازايىپ، جالپى حالىقتىڭ بىرگە بايۋىندا ٴتيىپتى دە كورنەكتى ماندىك ىلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتكىزۋ؛ رەفورمانىڭ ىشكى سۇرانىستىڭ دامۋىنداعى تىرەكتىك رولىن زور مولشەردە ارتتىرىپ، جوعارى ولشەمدەگى بازار جۇيەسىن انا عۇرلىم اقاۋسىزداندىرىپ، وسى زامانعى اينالىم جۇيەسىن جاپپاي قۇرۋ؛ ەلىمىزدىڭ الەمدىك ەكونوميكالىق سەلبەستىك پەن باسەكەگە اتسالىسۋداعى جاڭا باسىمدىعىن ۇزدىكسىز كۇشەيتىپ، ەل ٴىشى بازارىنىڭ حالىقارالىق ىقپال كۇشىن زور مولشەردە جوعارىلاتۋ.

2035 ـ جىلعا دەيىنگى ۇزاق بولاشاقتىق نىسانانى كوزدەپ، دامۋ ورتاسى مەن دامۋ شارت ـ جاعدايىن جان ـ جاقتى ەسكەرە وتىرىپ، "14 ـ بەسجىلدىق" مەزگىلىندە ىشكى سۇرانىستى كەڭەيتۋ ستراتەگياسىن اتقارۋدىڭ باستى نىساناسى مىناداي بولادى: تۇتىنۋدى، قارجى قوسۋدى جەبەپ، ىشكى سۇرانىس كولەمىندە تىڭ سەرپىلىستى جۇزەگە اسىرۋ؛ ٴبولىس جاعدايىن كەمەلدەندىرىپ، ىشكى سۇرانىستىڭ كومەسكى كۇشىن ۇزدىكسىز جارىققا شىعارۋ؛ قامداۋ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ىشكى سۇرانىستى ٴتيىپتى جاقسى قاناعاتتاندىرۋ؛ بازار جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، ىشكى سۇرانىستى تۋدىرۋدا كورنەكتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزۋ؛ ەكونوميكالىق اينالىمدى ىركىلىسسىزدەندىرىپ، ىشكى سۇرانىستىڭ دامۋ ونىمدىلىگىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتۋ.

«باعدارلامادا» مىنالار العا قويىلدى: ماسەلەنى باعدار ەتۋگە تابان تىرەپ، جوعارى ساپالى دامۋدى ىلگەرىلەتۋدى ارقاۋ ەتە وتىرىپ، ورتا، ۇزاق مەزگىلدىك ىشكى سۇرانىستى كەڭەيتۋدە ەلىمىز ٴدوپ كەلگەن باستى ماسەلەلەرگە، اسىرەسە، ٴونىمدى قامداۋ قابىلەتى جەتكىلىكسىز بولۋ، ٴبولىس پارقى ٴبىرشاما زور، اينالىم جۇيەسىنىڭ وسىزاماندانۋ دەڭگەيى جوعارى بولماۋ، تۇتىنۋ ٴتۇزىلىس ـ مەحانيزمى كەمەلدى بولماۋ، قارجى قوسۋ قۇرىلىمى ٴالى دە ساپالاندىرۋدى قاجەت ەتۋ سياقتى بوگەت تۇيىندەرگە، قيىن تۇيىندەرگە مەڭزەپ، ىشكى سۇرانىستى كەڭەيتۋ ستراتەگياسىنىڭ ٴتۇيىندى مىندەتتەرىن ورنالاستىرىپ اتقارۋ كەرەك. كەمەلدى ىشكى سۇرانىس جۇيەسىن جەدەل جەتىلدىرىپ، قۋاتتى ەل ٴىشى بازارىن قالىپتاستىرۋدى جەبەپ، ەل ٴىشى ەكونوميكالىق اينالىمىن ىركىلىسسىزدەندىرۋگە تىرەك بولۋ كەرەك.

«باعدارلامادا» تۇتىنۋدى جان ـ جاقتى جەبەۋ، تۇتىنۋدىڭ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، دارەجەسىن ٴوسىرۋدى جەدەلدەتۋ، قارجى قوسۋ قۇرىلىمىن ساپالاندىرۋ، قارجى قوسۋ كەڭىستىگىن كەڭەيتۋ، قالا، اۋىل ٴوڭىرىنىڭ سايكەستى دامۋىن ىلگەرىلەتۋ، ىشكى سۇرانىس كومەسكى قۋاتىن جارىققا شىعارۋ، قامداۋ ساپاسىن جوعارىلاتۋ، سۇرانىستى انا عۇرلىم جۇزەگە اسىرۋعا باستاۋ سياقتى جاقتاردا تالاپتار قويىلدى.